

קובץ

מים רבים

שאלות ותשובות

אגרות חיזוק

מכ"ק מרן רבינו שליט"א

מקראלי

שמחת בית

קראלי

כ' חשוון תשפ"ג

יצא לאור ע"י

מכון ספרי בית קראלי

בנשיאות כ"ק מרן רבינו עט"ר שליט"א

לרגל שמחת בית קראלי

כי חשון תשפ"ג
בעיה"ת אשדוד ת"ו

בסיוע

לזכר עולם יהיה צדיק

מאור עינינו גאון עוזינו השרף האלוקי המנורה
הטהורה ציס"ע מופת הדור עמוד ההוראה
מרן רביה"ק **יצחק צבי משה** זיע"א
בעמח"ס 'שלחן משה' ויגד משה'
בן מו"ר הרה"צ **אביגדור מוזס** זיע"א

בעל "אור אביגדור"
עלה בסערה השמימה
ד' טבת תשע"ט
ת.נ.צ.ב.ה

הונצח ע"י
תלמידיו חסידיו ומעריציו
בארה"ק ובחול"ל

מפתח עינים

תשובות בירורי הלכה ומנהג

א

בענין חתן הדומה למלך והאם שני חתנים צריכים שני שומרים עמוד ג'

ב

בענין "בגדי שבת ויו"ט" והאם שרי להשתמש בהם שלא לצרכי שבת עמ' ד'

ג

ברכת הבשמים ואופניה וההנהגה הרצויה בהבדלה עמ' ז

ד

בענין: ברכת המוציא על מצות של פסח - בפסח שני ושאר ימות השנה עמ' ט'

ה

בענין קיום מצות עשה מן התורה להריע בעת צרה

ו

בענין: אמירת מודה אני לפני נטילת ידיים

ז

בענין: אם אפשר לעשות נט"י במים המזוהמים של מכסיקו

ח

בענין: נטילת ידיים בכלי חד פעמי עמ' טו

ט

בענין הנוסח של מצות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה עמ' טז

חידודים

י

איך יתכן, אדם גנב מחבירו ואינו מתחייב כפל?

יא

איך יתכן, שמברכים "ברכת החודש" בימות החול?

אגרות חיזוק והדרכה

א'

איגרת התחזקות אחר האסון במירון

ב'

חיזוקים הנדרשים לעצירת גל הפיגועים בארצינו הק'

בענין חתן הדומה למלך והאם שני חתנים צריכים שני שומרים

המלך אינו יוצא לשוק לבדו כך החתן, מה המלך שמחה ומשתה לפניו כך החתן כל שבעת ימי המשתה, מה המלך לובש בגדי כבוד כך החתן, ולכן נהגו בכל מקומותינו שהעם עומדים על רגליהם בשעה שהחתן מהלך בדרך, וכשמברכים לו ברכת אירוסין וברכות נישואין, וכשעולה לקרות בתורה ועולים עמו אוהביו ומיודעיו, והכל לפי המנהג.

וכן מביא השדי חמד ח"ו מערכת ברכות סימן ג' אות י' ע"כ שנהגים שאין קורין החתן בשמו, אלא חתן, כדי לומר שיש לו דין מלך, וחייבין בכבודו. ומביא: שהיה מקומות שהיה קורין לחתן חתן המלך, ואמר להם, שלא יאמרו כן, דמשמע שהוא חתנו של המלך, אלא יאמרו חתן מלך או חתן כמלך, כי אין ספק דמה שנהגו לקרותו כך הוא לומר שיש לו דין מלך וחייבים לכבדו.

וכן לא הבנתי, מדוע חתנים לא יוכלו לשמור אחד על השני, דהרי נוהגים שהחתן והכלה הולכים יחדיו ללא שומר נוסף, והכלה הרי יש לה אותו דין כחתן והיא דומה למלכה וגם לא יכולה ללכת לבד ללא שומר.

וכן מובא בהליכות שלמה הלכות תפלה פרק ה' ס"ק ז' כתב חתן שאינו מוצא מי שילוונו בדרכו, אין לו להימנע מללכת להתפלל בציבור, הואיל ובזמננו שכיחי רבים ברחוב, אולם בדאפשר ודאי שיש להקפיד.

ובספר מעשה איש חלק ב' ע"מ קל"ו מביא בשם החזון איש דכשהולך לבית הכנסת יש להקל שיכול ללכת לבדו, משום דשומר מצוה לא ידע דבר רע.

על כן כשחתן אחד מלווה את החתן השני הם מקיימים מצוה, על כן גם יהנו משומר מצוה לא ידע רע.

בעה"ח

למען שמחת חתן וכלה

יוסף מוזס אבד"ק קראלי

בס"ד, כ"ג מנ"א תשפ"ב, י"ד של מרן בעל הקהילות יעקב צ"ל לכבוד

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מו"צ בקהל עדתינו ומח"ס גם אני אודך אחדשה"ט

ראיתי את המאמר בענין האם שני חתנים צריכים שני שומרים, והאם יכולים שני חתנים ללכת ללא שומר כלל, ותשובתו של הגאון רבי שמאי קהת הכהן גראס שליט"א דסגי בשומר אחד, דבדודאי אין לחתן דין מלך ממש.

ופליאה היא בעיני, דהרי רבים מפוסקים סוברים דיש לו דין מלך ממש כדלהלן:

בשירי כנה"ג אור"ח סי' רפ"ב אות י"א כתב להעיר על מה שלא נהגו לעמוד לחתן כשעולה לקרות בס"ת בשבת, והרי החתן דומה למלך, וכמו שאנו נוהגים לעמוד בשעת ז' ברכות, מפני שהחתן הוא כמלך, ושמעתי שכ"כ בספר הפליאה, וכן המנהג פשוט בקושטא, ומנהגי כשהחתן עובר לפני יהיה מי שיהיה, אני עומד על רגלי, מפני שהוא כמלך.

ובשו"ת בית יהודה יורה דעה סימן ל"א תמה עליו: הגזים הרב הכנה"ג להצריך לעמוד מפני חתן אפילו עם הארץ בעת עלותו לס"ת, א"כ מדוע איתא במשנה יומא ע"ג ע"ב שביום כיפור דהמלך והכלה רוחצין פניהם, לפי דבריו הוא ליה להתיר גם לחתן לרוחץ פניו ביום כיפור כיון דהוא ממש כמלך, ואפשר לומר להחמיר אמרו כגון עשיית מלאכה ולצאת יחידי וכיוצא, אבל לא להקל ולהתיר הרחיצה, ועוד דשאני מלך דמסתפר בכל יום דכתיב מלך ביופיו תחזינה עיניך.

ובספר ארחות חיים ח"ב ע"מ ס"ו נמי כתב איתא בפרקי ר' אליעזר, החתן דומה למלך, מה המלך הכל מקלסין לפניו כך החתן, מה

בענין "בגדי שבת ויו"ט" והאם שרי להשתמש בהם שלא לצרכי שבת

לכבוד

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

מו"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אודך

במענה לשאלתך בענין "בגדי שבת ויו"ט" והאם שרי להשתמש בהם שלא לצרכי שבת

1) הנה מצינו ששה מקורות וטעמים רבים ללבישת בגדים מיוחדים בשבת:

א. שבת [ק"ג]. 'וכבדתו' שלא יהיה מלבושך של שבת כמלבושך של חול. ובשו"ע [רסב, ס"ב] בגדים נאים לשבת, משום חשיבות השבת וכלשון הגמ' 'כי הא דר"י קרי למאניה מכבדותי', בגדים שמתכבד בהם.

ב. ועוד שם (ק"ג): ורחצת וסכת ושמת שמלותיך (רות ג,ג), א"ר אלעזר אלו בגדים של שבת. ועי' רש"י שהן שמלות מיוחדות והיינו דשבת. ומבואר בזה דין נוסף דלא תימא דסגי שיהיו לו ב' בגדים אחד לחול ואחד לשבת, וסגי בעצם ההחלפה לכסות נקיה. אלא בעינן שבגד של שבת יהיה מיוחד יותר משל חול.

ג. להלן (קיד). ילפי' לשינוי בגדים מן התורה, שהוא דרך כבוד (רש"י), לימדך תורה דרך ארץ בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו.

כלומר שיש דין החלפת בגדים לכבוד השבת, כמ"ש המהרש"א דלענין שינוי בגדי שבת מייתי לה דה"נ בע"ש בגדים שבישל בהן צרכי שבת אל ימזוג בהן כוס לרבו דהיינו קידוש. ויתכן לפרש עוד שהוא דין שהבגדים יהיו שונים ונאים יותר.

ג. מתקנת עזרא שיהיו בגדים מכובסים דכ' 'מקרא קודש' מפני כבוד השבת [גמ'] ושו"ע רמ"ב].

ד. בארחות חיים [הלכ' ער"ש, ט] ובכל בו [ס' לא] 'שינוי הבגדים' כדי שיזכור שהוא יום קדוש ואסור בעשיית מלאכה.

ה. ענין העטיפה במלבוש העליון, כמבואר במד"ר [בראשית] ויברך אלוקים את יום השביעי 'בירכו בעטיפה', [עין בהלכ' שבת בשבת שהרחיב בזה, דף מז].

ו. מובא בשל"ה הק' [שבת נר מצוה אותס"ה] מהפרקי דרבי אלעזר פי"ד, יום השבת ניתנה בשביל להתעלות לאדה"ר קודם החטא ע"י שביתה מל"ט מלאכות, שהם כנגד ל"ט קללות של חטא אדה"ר, וע"י הבגדים בא להזכיר להעלות האדם משפלותו שנגרמה ע"י חטא אדה"ר, ללפני החטא, וכלשון הגמ' 'מנין לשינוי בגדים מן התורה', דבחטא

השביעי, רבי יצחק אמר ברכו במן, וקדשו במקושש וברכו בעטיפה, רב הונא אמר צריך להחליף, ר' חייא בשם ר"י אמר צריך לערב, אבין בר חסדאי אמר צריך לשלשל, ע"כ. ופירש הרוקח (סי' מז) שהם ד' דרגות, הראשונה עטיפה, "אין לו להתעטף מחליף. אין לו, צריך לערב מכובסין עם אינן מכובסין. אין לו, משלשל".

ט. במנורת המאור (פ"ב), הביא מדרש שהוא כנגד שבת-כלה, "מה חתן זה לבוש בגדי תפארתו כך אדם בשבת לבוש בגדי תפארתו".

2) והנה לטעם הראשון (בשבת ק"ג). וכבדתו שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול, וכי הא דר' יוחנן קרי למאניה מכבדותי, פרש"י שמכבדין בעליהן. וצ"ב הרי עסקינן בלכבד את השבת ומה מביא מדמכבדין את בעליהן. וי"ל דכמו שהמענג את השבת הוא ע"י שמענג את גוף היהודי מחמת שבת, בזה מענגים את השבת. כך כשמכבד את הגוף היהודי בלבוש, בזה מכבד את השבת.

והנה לא כתוב שלא יהא מלבושך של שבת מלבושך של חול, להחליף את הבגדים. אלא גם לא יהא כמלבושך של חול, שלא יהיו באותה דרגה, אלא

אדה"ר הושפל הגוף משני בחינות, א'. שנעשה חוצץ בפני הנשמה, ב, שירד ממדרגתו שהיה צריך להעלות הנשמה למדרגות עליונות. וה'לבוש' הוא הבגד התחתון כדי לכסות את הגוף מפני הבושה שבאה מחמת אדה"ר, וה'כסות' הוא הגלימה שהוא בגד העליון הבא לכבוד 'מכבדותי' כדי לרומם את הגוף ע"י הכבוד של הבגדים להעלות את הגוף משפלותו שנגרמה מחטא אדה"ר. [ע"י בספר ארי במסתרים מאמר ז שהרחיב בזה].

ז. בטור ובשו"ע הרב [ס"ג] צריך להחליפו באחר שהיא נאה ממנו, שהמלבוש נקרא כבוד, שמכבד את האדם כשבא למקום שאין מכירים אותו, ורואים אותו לובש בגדי החמודות אזי הם מכבדים אותו. וכע"ז בהליכות שלמה [מועדים פ' טו] ממרן הגרשז"א זצ"ל, הואיל והאדם מתכבד יותר ע"י בגדים חשובים מקבלים כל פעולותיו לכבוד השבת תוספת חשיבות, כי ככל שהמכבדים יותר חשובים מתרבה בך גם כבודו של המתכבד [שלמי שבת].

ח. ובירוש' פאה (פ"ח ה"ז) אמר ר' חנינא צריך אדם שיהא לו שני עיטופין אחד לחול ואחד לשבת, מ"ט שנא' ושמת שמלותיך עליך וכו'. וא"י במדרש (ב"ר פר' יא) עה"פ ויברך אלקים את יום

שבת, משא"כ כשאינו פוסע פסי"ג ולא מדבר במו"מ בחול, שהם רק בשוא"ת. והרי"ח שוב העיר דברמב"ם (פכ"ד הי"ג)

מבואר שאצל יושבי קרנות שכל ימיהן שובתים ממלאכה, חסירה בשבת שביטה הניכרת, ולכך אמרו שלא יהא הלוחך ודבורך וטלטולך בשבת כבחול. וא"כ מי שגם באלו אין אצלו היכר, אכן לא נתקיימה בו תקנת הנביאים הזו.

3) כן איתא בגמ' שבת (קיג). איתא "וכבדתו מעשות דרכיך" וכבדתו שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול ובהמשך הגמ' איתא "ורחצת וסכת ושמת שמלותיך" (רות ג,ג) א"ר אלעזר אלו בגדים של שבת ונשאלת השאלה שכבר למדנו מ"וכבדתו" שצריך שיהיו לאדם בגדים מיוחדים לשבת ומדוע צריך ללמוד זאת גם מרות ומאי נפק"מ בזה שרות החליפה לבגדי שבת.

והנה כתב השו"ע (רסב,ב) ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת וכתב המ"ב (רסב ס"ק ו') וז"ל ואפילו אם הוא בדרך לבדו ובבית אינם יהודים גם כן ילבש בגדי שבת כי אין המלבושים לכבוד הרואים כי אם לכבוד השבת עכ"ל.

וכבדתו, שבגדי שבת יהיו מכובדים יותר משל חול, וכ"כ בבן יהוידע. ולפ"ז הלוּבש בחול בגדים נאים ושונים לשל שבת, לא מקיים מצוה זו. אבל יש לדחות, דכאותו לשון אמרו גם שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול, ובודאי שמקיים זאת גם מי שבמשך כל השבוע לא מדבר במו"מ, ודיבורו בשבת ובחול שוה. וכן לא יהא הלוחך של שבת כהלוחך של חול, ודאי שמקיים גם אם במשך השבוע אינו פוסע פסיעה גסה, שהרי גם בחול יש להמנע כי נוטלת ממאור עיניו.

אלא, שיש בעלמא דבור של חול והלוחך של חול, וכשבשבת אינו מדבר והולך כך, מחמת הדין המחייב כך בשבת, זה קיום הדין. וכך גם כשבשבת מחמת הדין לבוש לא במלבוש חול דעלמא, מקיים הדין. אך הרמב"ם (פ"ל משבת הי"ג) הפך הלשון וכתב "ולא יהיה מלבוש החול כמלבוש השבת", משמע שצריך בדוקא שיהיו שונים. ויל"פ דדוקא בדיבור והילוך שמוגדר מה אסור בשבת, אין נפק"מ במה שגם בחול מדבר והולך כבשבת. משא"כ במלבוש המצוה היא אצל כל אחד לפי המלבוש חול שלו. או באופ"א יש לחלק בין בגדים שלובש בחול בקום ועשה, אם לובש כשל שבת, מבטל בכך כבוד

המקור לבגדי שבת בחתונות חברים, החל כידוע אחר השואה, כאשר הרה"ק האמרי חיים מויזניץ זי"ע, הנהיג שהחברים ילכו אף הם בבגדי שבת שטריימיל קפטן, (ללא גרביים לבנות, כנראה בכדי שיהיה היכר), ועם השנים התפשט המנהג, ברבים מקהילות ישראל.

ואפשר שמסתמכים על הטעם שמו"ל שהוא כנגד שבת-כלה, "מה חתן זה לבוש בגדי תפארתו כך אדם בשבת לבוש בגדי תפארתו".

ולכתחילה היה אכן כדאי שיהיה לפחות לבוש אחד מיוחד שהוא אך ורק לשבת, כפי שנוהגים רבים שיהיה להם לבוש מיוחד לשבת ולשוב מיוחד ליו"ט ואכמ"ל

ובוודאי שאין בזה היתר להשתמש בבגדי שבת לצרכי מופעי זמר, וקליפים וכו', דהוי זילותא דבגדי שבת.

יה"ר שנזכה כולנו להתחזק בכבוד בגדי השבת כהלכתה.

בברכת התורה

הק' יוסף מוזס

אבד"ק קראלי

ועפ"י דבריו י"ל שמהפסוק וכבדתו הו"א שבגדי שבת הם אכן לכבוד הרואים ולכן רק אנשים שנמצאים ברחובות ובבתי הכנסת ומלבושם ניכר לרבים צריכים שיהיו להם בגדים מיוחדים לשבת קמ"ל שגם לרות היו בגדי שבת וזאת משום שגם נשים צריכות להחליף לבגדי שבת אעפ"י שסתם אשה נמצאת בבית ואין בגדיה נראים לרבים כיון שאין המלבושים לכבוד הרואים אלא לכבוד השבת וכמשנ"ת.

(4) ועוד י"ל שמכאן אסמכתא למנהג העולם שלובשים בגדי שבת בשמחות וקמ"ל שאין בזה ביזוי לכבוד השבת שמשתמשים בבגדי השבת לצורך שמחת מצוה.

וע"ע במג"א (סי' רס"ב ב') דטוב שלא ילבש בחול מכל מה שלבש בשבת. וכן נהג האר"י ז"ל, וע"ע בארחות רבינו (שבת אות י"ד) שמרן הקהילות יעקב זצ"ל הקפיד על כך אף בשמחת צאצאיו.

אף בקרב אנשי ירושלים, נהגו שלא ללכת בבגדי שבת אף בשמחות בני המשפחה בהם אחים ודודים ויש שהחמירו שאף סבים לא הלכו בבגדי שבת בנישואי צאצאיהם.

בענין: ברכת הבשמים ואופניה וההנהגה הרצויה בהבדלה

שיברך ברכת בורא מיני בשמים
כהלכתה."

וכן פוסק במשנ"ב (רצז, א) מפני שלא
כולם בקיאים בסוגי הבשמים השונים -
לדוג', ברכת "עשבי בשמים" אינה
פוטרת את ברכת "עצי בשמים" (שו"ע
סי' רטז, ומשנ"ב סקל"ט).

ולהלן אפרט כללי ואופני ברכת
הבשמים, והנהגה הרצויה והמהודרת
בהבדלה

א. נוהגים בני אשכנז ע"פ רוב
הפוסקים, לברך בהבדלה במוצאי שבת
דווקא על ציפורן, שברכתה היא 'בורא
מיני בשמים' גם בשאר ימות השנה.

ברם מרן הגר"ע יוסף זצ"ל והגר"מ
אליהו זצ"ל פוסקים שגם על הציפורן,
מברכים על 'עצי' בשמים ולא 'מיני', ע"פ
מרן השלחן ערוך בסימן רטז סעיף ב
הקורא אותה "קלאוו".

ב. כשם שבאכילה אם ברך "שהכל
נהיה בדברו" על כל מאכל או משקה
יצא ידי חובה, כך גם ברכת "בורא מיני
בשמים" פוטרת כל דבר שיש בו ריח
טוב, ולכן אם טעה וברך "בורא מיני
בשמים" במקום "בורא עשבי בשמים"
או במקום "בורא עצי בשמים" או במקום
"הנותן ריח טוב בפירות" בכל אלו יצא
ידי חובה, כיוון שהכל כלול בברכת

בס"ד, ד' נשא ח סיון תשפ"א

לכבוד

הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בקהילתינו ומח"ס גם אני אודך

רחובת

אודות מה ששאלת בנוגע לברכת
הבשמים ואופניה וההנהגה הרצויה
בהבדלה

הגמרא במסכת ברכות (דף מג' עמוד
ב') דורשת מן הפסוק "כל הנשמה
תהלל יה" שמברכים על דבר שהנשמה
נהנית בו אף על פי שאין הגוף נהנה בו,
וזה ברכה על הריח שכן רק הנשמה
נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו שהרי
לא נכנס לגופו, וחויב ברכת הריח הוא
מדרבנן ורק חכמים הסמיכו את הלימוד
על הפסוק "כל הנשמה תהלל י-ה".

וכשם שאסור לאדם לשתות או לאכול
בלא ברכה כך גם אסור להנות מריח
טוב בלא שיברך תחילה על הריח הטוב.

ומובא בשו"ע הרב: "והעולם נהגו לברך
במוצאי שבת בורא מיני בשמים על כל
המינים שיהיו לפי שאין הכל בקיאים
בברכות נהגו לברך ברכה שיוצאים בה
בדיעבד על כל המינים ומכל מקום טוב
להניח חתיכת מור בתוך מיני ריחות
שמברכים עליהם בורא מיני בשמים כדי

(שם ס"ק א'-ב'), כה"ח (סי' רט"ז ס"ק פ"ג)

ח. יש מהדרים לברך על אתרוג שנטלו בסוכות, שכיוון שנעשתה בו מצווה, ראוי לברך עליו בהבדלה בשאר ימי השנה. ותוקעים בו מחטי ציפורן,

שעל ידי כך ריחו חזק ונשמר (עפ"י רמ"א, או"ח רצז, ד). וכיוון שריחו בא משני סוגי בשמים (פרי ועץ), לכל המנהגים מברכים עליו "בורא מיני בשמים" (משנה ברורה רטז, לט).

ט. אם אין לפניו בשמים בשעת הבדלה, ניתן להריח ולברך על לימון שלדעת חלק מהפוסקים (הגר"מ לוי זצ"ל בספר ברכת ד') ברכתו על מיני בשמים, גם לא בשעת הבדלה, מהטעם שריחו מגיע מקליפתו והוא פרי חמוץ שלא ראוי לאכילה גרידא.

והנוהגים לפי פסקי הגר"ע יוסף זצ"ל יברכו הנותן ריח בפירות וכן נהג הגר"ע יוסף בעצמו, כשאירע ולא היה לפניו בשמים בשעת הבדלה.

יה"ר שנזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולדקדק בהלכה לא מיתה של תורה

בעה"ח לכבוד התורה ולומדיה

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק מקראלי זצללה"ה

"בורא מיני בשמים" ויש נוהגים כך לכתחילה.

ג. הדסים ברכתו על 'עצי' בשמים ובעת הבדלה ברכתו 'מיני' בשמים, ויש בה עדיפות מיוחדת דווקא להדס (כה"ח רצז, ב, כח) אבל לכתחילה יצרפו עם ציפורן - עיין מג"א (הקדמה לסי' רצ"ז), משנ"ב (שם ס"ק א').

ד. עלי נענע ועלי מנטה, יש לברך בורא עשבי בשמים, מפני שהנענע והמנטה מעשבי הבשמים הן. (חזון עובדיה עמוד שכא) ובעת ההבדלה נוהגים בני אשכנז לברך על "מיני".

ה. תפוזים אתרוג, אננס, ושאר פירות שריחם טוב, אם נוטלם כדי להריח בהם, מברך "הנותן ריח טוב בפירות". וי"א שאם קנם רק לשם אכילה לא יברך עליהם, ומרן הגר"ע יוסף זצ"ל, נהג כשאירע ולא היו לפניו בשמים בשעת הבדלה, בירך על פרי "הנותן ריח טוב בפירות".

ו. אדם הנכנס לחנות פרחים, גם אם אין בכוננתו להריח מן הפרחים והצמחים חייב בברכה. מכיוון שיש הרבה סוגים ומינים בחנות יברך את ברכת מיני בשמים.

ז. הדס של מצווה שיוחד ל"ארבעת המינים" – דינו כדין כאתרוג של מצווה, שאין לברך עליו בימי חג ה"סוכות" - עיין שו"ע (סי' תרנ"ג סעי' א') משנ"ב

בענין: ברכת המוציא על מצות של פסח - בפסח שני ושאר ימות השנה

בס"ד, ב' אמור יד אייר, פסח שני, כט לעומר תשפ"א לכבוד הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מו"צ בקהילתינו הק' ומח"ס גם אני אודך רחובות

כשקובע עליה סעודה. וכן כתב כה"ח (סי' קנ"ח ס"ק מ"ג) שמעיקר הדין יש לברך "המוציא", וטוב להחמיר.

ובספר אורח חיים (עמוד רי"ג סעי' כ"ג) כתב: "אם נשאר לו המצה אחר הפסח לא יאכלנה לבדה כי יכנס בזה במבוכה גדולה של מחלוקת הפוסקים ז"ל בשביל נט"י המוציא וברכת המזון. על כן יזהר לאוכלה עם הפת דהיינו שיטול ידיו ויברך המוציא על הפת ויאכל כזית פת ויגמור סעודתו בהמצה". וברור שיברך אח"כ "ברכת המזון". ואע"פ שאוכל רק כזית פת ייטול ידיו עם ברכה. ובכל אופן או שיעשה כנ"ל באורח חיים, או כמו שכתב כה"ח שיקבע עליהן סעודה ממש.

מין הראשל"צ רבי עובדיה יוסף זצ"ל כתב שאף על פי שכאמור מנהג הספרדים לברך בשאר ימות השנה בורא מיני מזונות על המצה, מכל מקום במוציא חג הפסח שעדיין לא נמצא בשוק לחם חמץ, יש לברך על המצה המוציא וברכת המזון לכל הדעות אבל בשאר הימים כולל פסח שני מעיקר הדין יברך ברכת מזונות.

דעת מין הראשל"צ המקובל הגר"מ אליהו זצ"ל לברך על המצות ברכת המוציא עד פסח שני, דעת מין הרב זיע"א הייתה שלמצה יש חשיבות רבה עד י"ד באייר, שכן רואים אנו מהתורה שימי פסח נמשכים עד שם. שהרי בזמן שביית המקדש היה קיים היו מקריבים בפסח שני קרבן פסח למי שלא הגיע לירושלים או שהיה טמא. גם בפסח שני היו אוכלים את קרבן הפסח עם מצות ומרורים: "בחודש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אותו על מצות ומרורים יאכלוהו" (במדבר ט א). ברור הוא שמי שהיה אוכל קרבן פסח בפסח שני היה

בענין: ברכת המוציא על מצות של פסח - בפסח שני ושאר ימות השנה

הנה הספרדים נוהגים לברך על "מצות" ברכת מזונות, חוץ מהמצות של פסח בהם מברכים הם ברכת "המוציא", והטעם לכך מובא בשו"ת "גינת וורדים" מכיון שהמצה הזאת היא הלחם בחג הפסח, לכן ברכתה "המוציא". טעם נוסף מובא בנחלת דוד על פרק שישי בברכות, שמצה חשובה מפני שנאכלת בהיסבה, והמעמד משווה לה חשיבות. רואים אנו שהקביעה אם מצה ברכתה "המוציא" או "מזונות", תלויה בשאלת החשיבות שלה.

מין החיד"א ז"ע מביא בספר בשמים ראש, שמצה שנשארה מפסח אין לברך עליה "מזונות" אפילו בכל השנה כולה, מפאת חשיבותה, שהיא ספק "המוציא", ולכן יאכל בתוך הסעודה, אפילו כל השנה כולה.

כשהוא מסתפק האם נשאר על המצות אחרי הפסח שם לחם כמו שהיה בפסח עצמו, או שאחרי הפסח נלקח מהם שם לחם וצריך לברך עליהן מזונות. אולי באמת הם "כיסנין", אלא שבפסח הואיל וקובע עליהן סעודתו, שאין לו פת אחרת, ברכתן "המוציא", אבל תמיד ברכתן צריכה להיות "מזונות".

אחרי שהציע החיד"א את ספקותיו, כתב שמכל מקום לאחר השקפה היטב יש לקיים דברי הרב בית דוד שאמר לברך "המוציא". וירא שמים לא יאכל מצה אחר פסח כי אם

המוציא, גם שאכל פחות משיעור קביעת סעודה.

לסיכום:

מנהג בני ספרד - המקובל על רוב הפוסקים (פרט להגאון רבי ברוך טולדנו אב"ד מקנס זצ"ל) לברך ברכת מזונות בימות השנה פרט למצות של פסח, וחולקים הפוסקים מתי משתנה ברכתם: לדעת הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל – משעה שהביאו הביתה לחם. לדעת הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל – למחרת מוצאי יו"ט אחרון (אור לציון ב, צו), ולדעת הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל, כל המצות שנקנו לפסח עד לאחר פסח שני (י"ד אייר) – ברכתם "המוציא"

מנהג בני אשכנז - המקובל על רוב הפוסקים (פרט להגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל) לברך על מצות כל השנה "המוציא לחם מן הארץ" (כיוון שהיה עליהן שם לחם בפסח (שו"ת "שבט הלוי" חלק א סימן רה. וכן הוא בשו"ת "אבני שהם" חלק א' סימן י"ז). וכך כתב הגאון רבי שלמה יוסף זיון זצ"ל בספרו "סופרים וסופרים" (שי"ט), שלהלכה כולם מברכים על מצה "המוציא" כל השנה, ולא ראינו כאן מי שיברך "בורא מיני מזונות" על המצה כל ימות השנה.

וכן שו"ת "חלקת יעקב" (אורח חיים סימן מח ד"ה ד) מביא את המהרש"ם ו"גינת ורדים" הנ"ל, וכן ב"שדי חמד" מערכת ברכות אות י'. ומסכם ואומר "וכן עמא דבר". כי המנהג פשוט לברך עליהן "המוציא" כל השנה כולה.

בעה"ח לכבוד התורה ולומדיה

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק מקראלי זצללה"ה

אבד"ק קראלי

ארץ ישראל

מברך על המצות בפסח שני ברכת "המוציא" כמו בפסח ראשון. כל הטעמים של פסח ניסן שמברכים המוציא על מצה, כולם שייכים גם בפסח של אייר. לכן עדיין חשיבות ושם של לחם על המצה עד פסח שני.

מלבד המקור בהלכה, יש לזה מקור גם בזוהר הקדוש (חלק ג דף קנג.): ונביא תרגומו כיוון דכנסת ישראל מתעטרת בכתרים שלה בחודש ניסן, לא לוקחים לה את הכתרים המיוחדים הללו שלושים יום. וכל שלושים יום מהיום שיצאו ישראל ממצרים – יושבת כנסת ישראל עם הכתרים שלה וכל החיילים שלה בשמחה. לכן יכולים לעשות פסח שני שלושים יום אחרי פסח. שהשערים של המטרוניא עדיין פתוחים.

רואים אנו שיש חשיבות לימים אלו, שממשיכים אתם את הארת חג הפסח. לכן במשך שלושים הימים הללו אי-אפשר להחשיב את המצה כמו ביסקוויט או קרקר, אלא לחם של ממש כמו שהיה בכל ימי הפסח. לכן לא פורח ממנו שם לחם כל שלושים הימים הללו. לכן האוכל מצה במשך הימים שבין פסח ראשון לפסח שני מברך עליה "המוציא". וכמובן גם בפסח שני עצמו מברך עליה "המוציא".

כל זאת במצות של פסח אבל כמובן שמצות של חמץ, לפי הספרדים מברכים בכל אופן ברכת מזונות אלא עם קבע עליהם סעודה.

ומן הגר"ע יוסף זצ"ל הוסיף שעל אף שנוהגים הספרדים לברך על מצות ברכת מזונות, ירא שמים יראה לקבוע עליהם סעודה לכתחילה.

ומעידים בניו הרבנים שליט"א שאביהם נהג לעצמו כדעת הפוסקים לברך ברכת

בענין קיום מצות עשה מן התורה להריע בעת צרה

בס"ד, א' דברים כ"ז תמוז תש"פ

לכבוד

הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
תלמיד חביב של
אאמו"ר הגה"ק מקראלי זצוק"ל
ומח"ס גם אני אוזך

אחדשה"ט

במענה לשאלתך, האם עקב צרת מחלת
הקורונה, שהתפשטה בכל העולם, ניתן
לזכות במצות עשה מן התורה, של להריע
בעת צרה.

הנה בפרשת בהעלותך נצטוונו לתקוע
בחצוצרות בעת צרה, וכמו כן במקדש
במועדים ובראשי החדשים בשעת הקרבת
הקרבת.

ומבואר ברמב"ם בספר המצות ובתחילת
הלכות תעניות שיש מצות עשה מן התורה
להריע בעת צרה בחצוצרות בלבד, וכפי
שנלמד מהכתוב 'וכי תבואו למלחמה
בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעתם
בחצוצרות'.

ובשו"ע הלכות תעניות סימן תקע"ו פסק
שבעתות צרה מתריעים בשופר ולא דוקא
בחצוצרות ומקור דבריו מהגמרא במסכת
תענית שבזמן התעניות היו מתריעין
בשופרות. אולם לא ברור מנין לנו שניתן
לקיים את החיוב להריע בעת צרה בשופר,
והרי בלשון הכתוב נאמר שחיוב התרועה
הוא בחצוצרות.

ובעיקר ההלכה של תקיעות בעת צרה,
הביא המג"א את דברי הרמב"ם שתוקעים
בחצוצרות בעת צרה, ותמה למה אין אנו
נוהגין לתקוע בעת צרה בזמן הזה, הלא
מדאורייתא יש מצוה לתקוע בלא תענית.
ונשאר המג"א בצ"ע.

ותירץ ע"כ בערוך השלחן שאנו סוברים
שמקום התקיעות היה בתפילה בסוף כל
ברכה וברכה משש הברכות שהיו מוספים
בתעניות, ומכיון שבזמן הזה אין תענית
ציבור בחו"ל ולא מוסיפים את הברכות
הללו, אין גם מקום לתקוע

ברם עדיין לא מיושב בדבריו מדוע בארץ
ישראל לא נהגו לתקוע, שהרי תירוצו מועיל
רק לחו"ל שאין נוהג בה תענית ציבור, אך
בארץ ישראל הדרא קושיית המג"א
לדוכתיה.

עוד כתב בערוך השלחן (סע' ד) שחיוב
ההתרעה מן התורה הוא רק בזמן הבית,
כשהקריבו קרבנות ואילו מזמן שחרב הבית,
חיוב התקיעה הוא מדרבנן, ולכן תיקנו
לתקוע בשופר כמו בראש השנה. ועל פי זה
מיושב מדוע פסק השו"ע ודברי הגמרא
שבזמן הזה מתריעין בשופר בתעניות,
ואע"פ שנאמר בתורה 'בחצוצרות'.

ובמשנה ברורה הביא בשם הנתיב חיים
שתירץ, שמדאורייתא המצוה נוהגת רק
בארץ ישראל, כלשון הכתוב 'וכי תבואו
למלחמה בארצכם וגו' והרעותם בחצוצרות".
והוסיף המשנה ברורה בשם הפמ"ג, שגם
בארץ ישראל דווקא כשהיה תחת רשותנו,

או שחיוב התקיעה הוא דווקא כשהגזירה הוא על רוב ישראל.

גם ביחיד וכן שהמצוה לתקוע היא עם התפילה בדווקא.

בשו"ת אגרות משה מבואר תירוץ נוסף על קושית המג"א, מדברי הריטב"א המסתמך על דברי הרמב"ם שהחיוב לתקוע בתענית הוא בחצוצרות בלבד. וכתב הריטב"א, שמאחר ואין לנו חצוצרות בזמן הזה, נהגו בצרפת שלא לתקוע לעולם בתענית ציבור. וכנראה על זה מבוסס המנהג בזמנינו, שאין תוקעין בשופר בעת צרה.

לפי המו"ל נראה לדעתי, שיוכלו לזכות בימינו היום שמתמודדים אנו עם צרת הקורונה, במצות עשה של תקיעת שופרות או/ו בחצוצרות. כשלאשונה לאחר שנות דור מתקיימים שני התנאים של הפרי מגדים, שהרי ישראל מחזיקים בארצינו הק', (אף אם אינם נוהגים לפי התורה) והגזירה כיום הוא על רוב ישראל הפזורים ברחבי תבל, וגם בגזירות הגדולות שתכפו את כלל ישראל בדורות האחרונים, כגון השואה, גירוש ספרד, מגיפת החולירא, וכו', היו רק על חלק מישראל ולא הגיע כידוע לארץ ישראל.

תירוץ נוסף על קושית המג"א יש לומר על פי דברי המנחת חינוך שמצות התקיעה בחצוצרות נאמרה רק על הכהנים, כפי שנאמר בפסוק 'ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות'.

וגם לשיטת אלו שאין לזה ע"פ הלכה דין מגיפה, עצם כך שכלל ישראל בצער, ומתמעט כח התורה, ואין יכולים להתפלל וללמוד כראוי בבתי כנסיות בתי מדרשות, ובבתי החינוך, וחינוך בנינו ובנותינו בסכנה, די בכך להתריע ולהריע וד"ל.

ולפי זה כתב מרן הגר"נ גשטטנר זצ"ל בשו"ת להורות נתן שמאחר וכתב בשו"ת בית אפרים שלכהנים בימינו אין דין כהונה אלא במה שהוחזקו, ומכיון שאין אנו יודעים בוודאות מיהו כהן, לא הוחזקו הכהנים לענין תקיעה בחצוצרות, ומכיון שרק כהנים תקעו במקדש, לכן אין תוקעים בזמן הזה. אך בלהורות נתן דחה תירוץ זה, כי על כל פנים מדוע שלא נקיים את המצוה מחמת הספק, שהרי אין בכך כל הפסד ובודאי עדיף מלא לתקוע בכלל.

ע"כ מן הראוי לעורר את קהילות ישראל בכל אתר ואתר, לזכות לראשונה לאחר שנות דור, לקיים את המצוה הזאת בהידור, בין אם היא מדאורייתא ובין אם היא מדרבנן.

ואמנם מרן הגר"מ שטרנבוך הביא בשו"ת תשובות והנהגות, את דברי הנה"ת חיים המובא במשנה ברורה לתרץ את קושיית המג"א, שבחו"ל לא נהגו לתקוע כי מצוה זו נוהגת רק בארץ ישראל, וכתב שלפי זה בארץ ישראל החיוב הוא מדינא, וכן נהגו בא"י לתקוע בשופר בעת צרה 'ובירושלים עיה"ק נוהגין כשהציבור מתאסף בעת צרה וזועקין באמירת סליחות, תוקעין בשופרות, ונראה דמקיימין בזה האי מצוה עשה" וכן הרחיב שם אם המצוה הוא על הציבור או

ואשרינו, אם בזכות מצוה זו תתבטל הגזירה מעלינו, ואבינו מלכינו ימנע מגיפה מנחלתינו, ובא לציון גואל.

בברכת התורה
ידידך הדושה"ט
יוסף מוזס
באדמו"ר הגה"ק זצללה"ה
מקראלי

בענין: אמירת מודה אני לפני נטילת ידיים

הגה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, ובו מביא בין היתר שאחיו הגה"ק מבעלזא אמר לו שהוא מקפיד בעת שהוא אמירת המודה אני לפני הנטילת ידיים שלא לומר את המילה "מלך" אלא הרהר אותו במחשבה, ואחר נטילת הידיים אמר שוב מודה אני באופן מלא.

כן מביא שאמר לו אחיו הרה"ק מבעלזא שהוא מתלבט האם יש לומר שוב מודה אני אחר ברכת התורה, והוא הבין מדבריו שהוא נוהג לומר שוב.

וכן שאל אותו, שלא ראה את אביו הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, לומר מודה אני אחר ברכת התורה, אמר לו שאכן מסתבר שלא אמר כי כבר אמר בבוקרו של יום עוד לפני הנטילת ידיים, עכ"ל.

כן ראיתי בסידור "להבות אש" בו מובא מנהג ויז'ניץ, שאחר נטילת ידיים, אומרים שוב מודה אני, ומסיימים בתוספת המילה "סלה".

וחשבתי להוסיף בדרך דרש שהסיבה שאומרים מודה, אני לפניך, גם כשהידיים מטונפות, שבא לומר לנו אפילו איך וכיצד שאנו כבר נראים, ואפילו מטונפים ח"ו, אבל זאת לא נשכח להודות ולהלל שאנו עומדים לפני השי"ת. ולא לפני שום דבר אחר.

ואסיים לעת עתה, בברכת אמו"ר זי"ע, שתוכל להמשיך הלאה להגדיל תורה ולהאדירה מתוך אושר ונחת כל הימים עד שנזכה לביאת גואל צדק אמן ואמן. בברכת גמר חתימה טובה ושנת גאולה וישועה

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק יצחק צבי משה זצוק"ל

אבד"ק קראלי

בס"ד, צום גדליה ג תשרי תשפ"ב

לכבוד

האי גברא רבה ויקירא העומד לימיניו הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מו"צ בית ההוראה זכרון משה דקהילתינו ומחבר סדרת הספרים הנפלאים "גם אני אודך"

שלום רב

ראיתי את התשובה הנפלאה של אמו"ר זי"ע למע"כ, בענין אמירת "מודה אני" שהתפרסם בגליון "זכרון משה" שיו"ל ע"י בית ההוראה דקהילתינו הק' לרגל השמחה במעונכם בנישואי הבן בשעטומ"צ.

בו מביא אמו"ר זי"ע את דעת רוב הפוסקים (והם: האור צדיקים, ועטרת זקנים, וא"ר, וא"ז, ופרמ"ג ושו"ע הרב התניא, וחיי אדם, וקיצור שו"ע, וערוך השולחן, ומ"ר), וכיון שכולם הסכימו שאין צריך נטילת ידיים למודה אני, נראה שאין מקום להחמיר.

ומוסיף אמו"ר זי"ע שלפי ענ"ד נראה דמ"מ מי שרוצה להחמיר על עצמו כשיטת היעב"ץ וקיצור של"ה וכו', שאים אין ידיו נקיות לא יאמר הנוסח הזה בשפתיו, ואין הוא מן המתמיהים ואינו נקרא חומר יתירה, כיון שיש פוסקים שמחמירין.

כן מביא שו"ת ארץ צבי (סימן נ"ב) "שאין צורך להוציא המים של נטילת הידיים ויש להתיר לומר "מודה אני" אף אם נמצא סמוך לו דבר שאסור להרהר כנגדו בדברי תורה, ואף שמהרהר במציאות ה' ונפלאותיו ע"ש.

והתגלגל לידי מן השמים קונטרס "רבן של ישראל" ובו מביא מזכרונותיו של הגה"צ מהר"מ מבולגריא זצוק"ל, על אחיו מרן

בענין: אם אפשר לעשות נט"י במים המזוהמים של מכסיקו

לכבוד הרה"ג יצחק פרץ שליט"א
מכסיקו

ה. יש להשתמש לנט"י במים שלא נשתנה מראיהם וילפי' לה ממי הכיור שהיו משמשים לקידוש ידיים במקדש והיו נפסלים בשינוי מראה (מ"ב קס, א), והם ראויים לכל הפחות לשתית בהמה חיה ועוף משום שאם הם סרוחים שאפי' הכלב אין יכול לשתות מהם, כאילו נתבטל מהם תורת מים, ופסלום חז"ל לנטילה (מ"ב לט), ולא נעשה בהם מלאכה משום שאם עשה בהם מלאכה נעשו המים כמי שופכין המיועדים לשפיכה ופסולים לנט"י (מ"ב ו).

ו. מים שנשתנה צבעם וכגון שנשפך לתוכם דיו או שאר חומרי צבע פסולים לנטילה (שו"ע א), אבל מים שיש בהם מעט חול ועפר וכגון המוציא מים מנהר וכדו' כשרים לנטילה משום שכן דרך גידול המים שמעורב בתוכו עפר וטיט, ולא חשיב שינוי, ועוד, שאם ישהה המים מעט זמן יהיו צלולים לגמרי (מ"ב ג), וכן הדין לענין מים היוצאים מן הברז וצבעם לבן או חום מחמת לחץ האויר שבצינורות או חומרי חיטוי כשרים לנטילה.

למסקנא נ"ל שהמים של מקסיקו שהם קצת צהובים, ניתן ליטול בו ידיים לכתחילה, שהרי הם המיים המצויים במדינה זו.

בברכת התורה
יוסף מוזס
אבד"ק קראלי

בנוגע לשאלתך: אם אפשר לעשות נט"י במים של מכסיקו שבגלל הזיהום אויר נעשים המים קצת צהובים.

תחילה נביא את פרטי ההלכות הנוגעים למי נטילת ידיים.

א. המים צריכים להיות שקופים כמראה הטבעי, אבל אם המראה שלהם השתנה – נפסלו לנטילה. לפי זה אסור ליטול ידיים במיץ, מפני שהוא מים שנשתנו מראיהם (שו"ע או"ח קס, א).

ב. מים שנשתנה המראה שלהם, פסולים לנטילת ידיים. מים, שחול ועפר מעורבים בהם, כשרים לנטילת ידיים למרות שהשתנה צבעם.

ג. מים שנעשו בהם מלאכה, כגון שניקו בהם כלים או ירקות, וכן אם צננו בהם משקאות וכדומה, פסולים לנטילת ידיים.

ד. ולמעשה יש להחמיר ליטול במים דוקא דנט"י סמכו על הפסוק 'וידי' לא שוטף במים', ולכן צריך מים דוקא מלבד במקום הדחק שיש להקל ליטול גם במי פירות, אבל לא ביין משום שהיין קובע ברכה לעצמו מחמת חשיבותו, ואין לזלזל בו להשתמש בו לנטילה (שו"ע ומ"ב יב), ומי סודה דינם כמים ומותר ליטול בהם אפי' שלא בשעת הדחק.

בענין: נטילת ידיים בכלי חד פעמי

אולם למעשה, דעת רוב הפוסקים, שאין הבדל אם משתמשים בכלי פעם אחת או כמה פעמים, וכיוון שגם בכוס חד פעמית משתמשים ככלי, שהרי שותים בה – דינה כדון כלי ומותר ליטול בה ידיים (ציץ אליעזר יב, כג). ומכל מקום, משום הידור מצווה עדיף להשתמש בכלי קבוע שאין עומדים לזורקו (אז נדברו ו, מח. ועיין פניני הלכה שבת ה).

ואם אין שם כלי לנטילה, אלא בקבוק שפיו צר, דעת מרן הגר"ע יוסף זצ"ל שיש להקל ליטול ממנו נטילת ידיים לסעודה. (ילקוט יוסף, ח"ג דיני ברהמ"ז וברכות סימן קנט הערה ב, עמוד מה).

כן פוסק שמותר ליטול ידיים מבקבוק פלסטיק המיוצר בימינו, שיש בתחתיתו מיתקן פלסטיק שחור הגורם לבקבוק שיעמוד יציב. מאחר שהוא דבוק לבקבוק (ילקוט יוסף, שם, עמוד מה).

וכן נראה לענ"ד שיש לכתחילה להשתמש בכלי קבוע, ובאין כלי אחר ניתן להשתמש אף בכלי חד פעמי,

בפרט אם הוא מהודר, שהרי בימינו הפך לכלי שימושי מאוד אף בבתי נגידי עם, בפרט שלאחרונה

החלו להקפיד יותר על הייגינה וכו', ויתכן שהפך בזאת לכלי חשוב וכן שימושי יותר מאשר כלי מתכת פלסטיק וכו'.

הכו"ח למען התורה ולומדיה יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק יצחק צבי משה זצוק"ל אבד"ק קראלי

בס"ד, ב' בהעלותך כ סיון תשפ"א

לכבוד

הגאון הגדול

אדמו"ר יוסף מוזס שליט"א

אבד"ק קראלי

רציתי לשאול את כת"ר מהי דעתו בענין אם אפשר לעשות נטילת ידיים בכלי חד פעמי המצפה לתשובת הרב. יצחק פרץ

תשובת הגאב"ד:

כלי מכל חומר שהוא כגון מתכת, פלסטיק, זכוכית, חרסין, עץ וכו'. כשר לנטילת ידיים ופוסקי זמננו דנים בנוגע לכלי חד פעמי, אם הוא נחשב ככלי לענין זה:

יש אומרים שאין לו שם כלי כלל, ולא מחמת שאין חשיבות לחומר שממנו הוא עשוי, שהרי כלי מכל חומר שהוא כשר לנטילה, אלא משום שנעשה כדי להשתמש בו רק פעם אחת ולהשליכו לאשפה.

ויש אומרים שאם אין כלי אחר, ניתן ליטול בכלי חד פעמי ללא ברכה.

ויש אומרים שיש עליו שם כלי ככל הכלים, ומותר ליטול בו לכתחילה.

ויש מהמתירים שכתב שמשום הידור מצווה ראוי להשתמש בכלי רב פעמי. ואם מייחד את הכלי לשימוש

רב פעמי, יש עליו שם כלי אף לדעת חלק מהמחמירים.

וכוס חד פעמית העשויה מנייר, מצוי שהיא מטפטפת, ויש לוודא לפני הנטילה שאינה מטפטפת. (סעיף א וס"ק ב)

בענין הנוסח של מצות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה

כן ניתן להוסיף ע"פ מה שאמור"ר זי"ע מביא בספרו "ויגד משה" פרשת במדבר... והנה ידוע מה שכתבו הספרים הק' שימי הספירה הם הכנה לקבלת התורה שבחג השבועות, ואם אדם זוכה לתקן את ימי הספירה הוא זוכה לאור התורה המאיר ביום השבועות ויכול לקבל את כל החכמה הגנוז בהתורה, עכ"ל ק.

וכן ידוע מגדולי החסידות שהכנה למצוה הוא יותר גדולה מהמצוה עצמה, ע"כ למרות שפוסקים אנו למעשה שהוא מדרבנן, אבל מעלתה וערכה הוא כמו שהוא מן התורה וכפי שהוא מדאורייתא. ואפ"ל שע"כ מוסיפים זאת בנוסח קודם הספירה.

בעה"ח לכבוד התורה ולומדיה

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק זצללה"ה

אבד"ק קראלי

בקובץ בית אהרן וישראל (גליון ד' שנה כ') הובא מכתבו של אאמו"ר הגה"ק זצ"ל בעל ויגד משה, בו הוא מוסיף ומעיר על המאמר שכתב הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מו"צ בקהילתנו הק' ומח"ס גם אני אודך. (בגליון ב' תשס"ה).

בנוגע לנוסח לקיים מצוה עשה של ספירת העומר. ובו השאיר אאמו"ר את דברי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל בצ"ע, והוסיף פירוש נפלא על אמירת "שכתוב מן התורה" דכיון שעיקרא של המצוה הוא מדאורייתא, וכן ישנם פוסקים שפוסקים דהוי מצוה מדאורייתא, אין זה נראה כשקר וכו' ואפשר לסמוך עליהם.

וניתן להוסיף ולדייק בדברי אאמו"ר זי"ע, ובכך גם לתרץ את הצ"ע בדברי הגרש"ז זצ"ל, שהרי לא אומרים מצות עשה מן התורה, אלא מצות עשה, (ולדברי הגרש"ז נזהרים לא לכיין איזה מצוה) וכן לא כתוב בהמשך ככתוב בתורה אלא מוסיפים "כמו" שכתוב בתורה וספרתם... דהיינו שהוא רק "כמו" אבל לאו דוקא שהוא מן התורה.

חידוד א'

איך יתכן, אדם גנב מחבירו ואינו מתחייב כפול?

תשובה:

א. אם גנב מן הגנב – פטור מן הכפל (מסכת ב"ק דף ס"ב:), והטעם – דכתיב 'וגונב מבית האישי', ודרשינן 'ולא מבית הגנב'.

והגר"ח מבריסק מבאר ענין זה – דחוץ מהחילוק הידוע בין גנב לגזלן, דגנב גונב בסתר, וגזלן גונב בגלוי, יש חילוק נוסף: שגדר גזלן הוא – כל שמעכב ממון חבירו בידו אע"פ שלא הוציאו מרשות הבעלים, והגדר של גנב הוא – שמוציא החפץ מרשות בעלים, ולכן 'הגונב מן הגנב' נחשב 'גזלן' כיון שלא הוציא הממון מרשות בעלים.

ב. אם גנב תרומה מבעליה הישראלים שהפרישה – פטור מן הכפל, לפי שאין לו בה רק 'טובת הנאה' וטובת הנאה אינו ממון (כ"כ הרמב"ם הלכות גניבה פ"ב ה"ה).

חידוד ב'

איך יתכן, שמברכים "ברכת החודש" בימות החול?

תשובה:

כשהאדם שכח לומר את ברכת החודש במנין תפילת שבת שלפני ראש חודש יכול לברכו בביתו ביחיד, כי אין כאן שום ברכה לבטלה אלא תפלה. ומכל מקום אין חיוב לברך ברכת החודש ביחיד, והטעם היות וכל ענין ברכת החדש אינו אלא הכרזה לידע מתי הוא ר"ח (שבלי הלקט), והכרזה שייך בציבור, ולדברי הבני יששכר שבשבת מאירין כל הי"ב צירופי הוי' שבכל חדשי השנה, ולפיכך מברכים כל חדש בחדשו ביום השבת להאיר בו הצירוף המגיע לו.

והייטב פנים כתב שטוב לברך את החדש בשבת שלפניו מטעם שכל שיתין יומין מיניה מתברכין. ואם נזכר לאחר שעבר השבת שלא בירך ברכת החודש בשבת יכול לברך אותו ביום חול, וכן מצינו שסידר ר' עמרם גאון סדר ברכת החודש ביום ר"ח עצמו אחר קריאת התורה וקודם מוסף.

(מתוך חידושי מר"ש שהתפרסמו בגליון פלאי התורה)

איגרת התחזקות אחר האסון במירון

בס"ד, א' בהר בחוקתי לה לעומר תשפ"א לסדר אם בחקתי תלכו...

לכבוד

הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בקהילתינו הק' ומח"ס גם אני אודך
ותלמידו של אאמו"ר הגה"ק מקראלי זיע"א

במענה למה ששאלת במה אפשר להתחזק, לאחר האסון הכבד והטרגדיה הנוראה שאירעה בליל לג בעומר באתרא קדישא מירון.

הנה מי אנכי הקטן שיעמוד במקום של גדולי ישראל מכל החוגים והעדויות, שיקראו להתחזק בכל מיני ענינים, ובפרט כאלו שאף בימים כסדרן צריכים חיזוק, אבל פטור בלי כלום אי אפשרי.

בראשונה צריכים אנו להתחזק באמונה שהכל מאיתו השי"ת, והריבונו של עולם אינו עושה שום עוולה, כמובא ברמב"ם על הפסוק "צורי ולא עוולתה בו", שהריבונו של עולם, אף מחשב את הצער וסבלם של בני המשפחות.

מובא באדרא רבה שאם מידת הדין שורה בעיר, יברחו מהעיר, כשמידת דין שולטת, אינו מבחין בין צדיקים לרשעים.

לפי זה נראה, שהניספים הם קרבנות ציבור, ואין בהכרח שהגיע זמנם, אלא נתפסו במידת הדין, שבסיבתה אין לנו מושג, כי נסתרים דרכי ד'.

על כן לצד האבל והצער הנורא, צריך כל אחד ואחד מאיתנו להודות על החסד שעשה עימו השם, שניצל ממידת הדין, וגם אלו שנוהגים בדרך כלל לנסוע, והשנה גמלה בליבם שלא לנסוע, והרי ייתכן שבכך ניצלו חייהם, שלא לדבר על הטראומה שעברו כל אלו, שהיו בהר מירון באותה עת.

וכמובא בספה"ק שלחן הטהור מרבינו אהרן קדוש ד' זי"ע, שאם האדם מסתפק אם לעשות או לנסוע, יילך אחר המשקל הראשון, והוא כבת קול מן השמים, ואגב גם אנו לא נסענו השנה למירון מטעם זה. ושמענו זאת גם מאחרים.

מסופר, שפעם פרצה שריפה בעיירת סקוירא בארה"ב, וכליתה בתים רבים, ניסחו רבני הקהילה כרוז ובו קראו להתחזק בנושאים שונים כגון כבוד בית המדרש שלא לדבר בתפילה לשה"ר וכו', והביאו אותו לפני מייסד השיכון כ"ק אדמו"ר בעל התולדות יעקב יוסף מסקוירא זי"ע, והעביר עליו פס וכתב "לב יודע מרת נפשו"

דהיינו, כל אחד מאיתנו יודע יותר מכל אחד אחר, מה הוא בדיוק, במה הוא נגוע ומה הוא צריך לתקן ולהתחזק.

וכפי שראינו מבין הנפגעים שמשתייכים לכלל החוגים והעדות ולא דווקא למגזר מסויים, והדבר אומר דרשינו.

ושמעתי פעם ווארט נפלא על הפסוק עומדים צפופים ומשתחווים מרווחים, שאם כל אחד עומד על דעתו, הרי "צפופים", ואם משתחווים שכל אחד מכופף עצמו כלפי השני הרי מרווחים, יש מקום לכל אחד.

ע"כ בוא ונתעורר כמאמר הפסוק עורו ישנים והקיצו מתרדמתכם. וניזהר שלא להיתפס לעצת היצר ולחפש ולתלות אם האשם בדרכי הטבע ובכשלים שונים, ובכך נתקרר חס ושלום מהצורך להתחזק ולתקן את דרכינו ולשוב אל ד' אלוקינו.

וכפי שפירשנו בפרשת תצוה, שהסיבה שלא כתבו את שמו של משה רבינו ע"ה לומר לך, אל תתלה את הנאמר בפרשה, שהם לא קשורים אלינו, אלא זה נאמר אך ורק לגדולים וצדיקים, אלא תצווה דהיינו לשון צוואה, לאחד את בני ישראל, והוא דבר המוטל על כל אחד ואחד מישראל.

ובוודאי צריכים אנו ובפרט שאנו בימי הספירה, להתחזק בין אדם לחבירו ולכבד זה את זה, ונסיר את הקנאה מהצלחת חברינו, ונפרגן לכל אחד באשר הוא, בוודאי שנתרחק מכל מחלוקת שהוא.

המצפה לישועת הכלל והפרט

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק מקראלי זצלה"ה

חיזוקים הנדרשים לעצירת גל הפיגועים בארצינו הק'

בסייעתא דשמיא, כז אדר ב' תשפ"ב

לכבוד

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

מרבני אנ"ש ומו"צ ברחובות

בנוגע לשאלתך, בקשר לגל הפיגועים בארצינו הק' שהגיע גם לבני ברק ובמה יש להתחק

בראשונה צריכים אנו להתחזק באמונה שהכל מאיתנו השי"ת, והריבונו של עולם אינו עושה שום עוולה, כמובא ברמב"ם על הפסוק "צורי ולא עוולתה בו", שהריבונו של עולם, אף מחשב את הצער וסבלם של בני המשפחות.

מובא באדרא רבה שכשמידת דין שולטת אינו מבחין בין צדיקים לרשעים.

לפי זה נראה שהניספים הם קרבנות ציבור, ואין בהכרח שהגיע זמנם, אלא נתפסו במידת הדין, שבסיבתה אין לנו מושג.

על כן לצד האבל והצער הנורא, צריכים ראשית כל אחד ואחד מאיתנו להודות על החסד שעשה עימו השם, שניצל ממידת הדין.

לצד זאת "לב יודע מרת נפשו" ע"כ כל אחד ואחד שיתחזק ויתקן את הדרוש לו.

מה שכן חשוב לפרסם את ששמעתי מכ"ק אדמו"ר מביאלא רמת אהרן שסיפר לו הרה"ג יואל אנגלנדר שליט"א מו"ץ בק"ק גור בחיפה שלפני כמה שנים הגיע לידו ספר עיוני הלכות ח"ב וראה בעמוד שע"ב את ההערה:

וז"ל שקבלה בידו מחכמי הספרדים בעיה"ק ירושלים תובב"א, שבאם בנט"י שהצריכו חז"ל לעשותם בלא ברכה – כגון היוצא מבית הכסא (סוכה מו ע"א ב"ק יז ע"א) ומבית המרחץ (מרדכי רמז קצ"ד) והנוטל ציפרניו (פסחים קיב ע"א) וכו' – והידים נמי לנוטלם מיד בלא שום דיבור בנתיים כמו בנטילת ידים דשחרית, וכן בנתינת המים שלש פעמים לסירוגין, אזי בזה איכה שמירה מעולה מרציחת הישמעאלים יש"ו – וזה בדוק ומנוסה וה' ישמרנו מכל מיני פורעניות אמן סלה, עכ"ד.

ומאז החל להקפיד מאד הוא וכל משפחתו בדבר זה ותולה את הצלת בנו ר' מנחם (כשהמחבל לא הצליח לירות עליו עקב מעצור בנשקו) בכך שמקפיד ע"ז.

וכד דכירנא שאאמו"ר זי"ע אכן היה מקפיד בכל אופן שלא לדבר עד אחר נטילת ידיים כמו בנטילת ידיים דשחרית.

וכן ראיתי מובא בספה"ק שולחן הטהור לרבינו הק' זי"ע (יו"ד ו' ניסן), דיש להקפיד על זה. ע"כ בואו ונתחזק בנ"ל, ונזכה בעזרהי"ת לשמירה עילאה.

ואי"ה נזכה האי שתא לאכול מן הזבחים ומן הפסחים ולבנין בית מקדשינו ותפארתינו אכי"ר. בעה"ח

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק זצללה"ה מקראלי

בעזהש"ת

עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים

וקול שמחה

וקול כלה

למזל טוב

קול ששון

וקול חתן

נעלה את ירושלים על ראש שמחתינו

מה אשיב לד' כל תגמולוהי עלי, אודה ה' בכל לבב על חסדו הטוב
שהגיענו לעת שמחה, בנישואי הבת הכלה הבתולה המהוללה

מרת **חיה ברכה** תליט"א

עב"ג החתן הבחור העילוי המהולל בתשבחות

הרב **מרדכי** שליט"א

בן מחותני מעבש"ת

הרה"ג ר' **קלמן אהרן אנגלברג** שליט"א

משפיע ומו"צ באשדוד ובית שמש ומח"ס מגן אברהם המבואר

וחתן מעבש"ת שלשלת היוחסין

הגאון הגדול ר' **נפתלי צבי גלזר** שליט"א

אב"ד ור"מ בחיפה ונשיא מוסדות "בית ישראל" ברכפלד

שיתקיים אי"ה ביום ב' חיי שרה כ' חשון תשפ"ג

באולמי השמחות "היכלי מלכות"

רח' שלמה המלך 18 בבני ברק

מעמד החופה בשעה 18.00 מצוה טאנץ בשעה 23.00

שמחת לבבנו, וביום שמחתכם ובמועדיכם אי"ה נשמה עמוכם, ויהא רעוא שיזכות

אבותינו ורבותינו הק' נבג"מ יעמוד ויגן עלינו ועל כל ישראל ויושפע משמחה זו

שפע רב בשמחת עולם על ראשינו ובביאת בן דוד גואלינו בב"א.

ידידכם דושה"ט בלבב ונפש

הק' **יוסף מוזס** והרבנית

באדמו"ר הגה"ק יצחק צבי משה זצוק"ל

מקראלי